

แนวทางการสืบสานคุณค่าจากภูมิปัญญาด้านการผลิตน้ำตาลมะพร้าวจากผู้สูงอายุในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
The guideline ways to inherit the value of the intellect of making coconut-palm sugar by the elders in Amphawa
district, Samutsongkram province

นรินทร์ธร นาควิจิตร* และธีระวัฒน์ จันทิก

สาขาการจัดการธุรกิจและภาษาอังกฤษ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขตสาสนเทพเพชรบุรี

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาการสืบสานองค์ประกอบเชิงคุณภาพของภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้สูงอายุและเพื่อศึกษาแนวทางการสืบสานคุณค่าจากภูมิปัญญาการผลิตน้ำตาลมะพร้าวของผู้สูงอายุในอำเภออัมพวา ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลักที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยโดยจะเป็นผู้ผลิตน้ำตาลมะพร้าวที่เป็นผู้สูงอายุและนำข้อมูลมาถอดคำสัมภาษณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์หาคำตอบในการวิจัย โดยใช้ทฤษฎีสามเสาในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการสืบสานคุณค่าจากภูมิปัญญาด้านการผลิตน้ำตาลมะพร้าวของผู้สูงอายุในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีแนวทางที่เกิดขึ้นจริงแต่ยังไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากวัยรุ่นในชุมชนไม่เข้ามามีส่วนร่วมและให้ความสนใจ วัยรุ่นในอำเภออัมพวาปัจจุบันหันไปสนใจการทำงานนอกพื้นที่มากขึ้น จากเทคโนโลยีและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปส่งผลให้วัยรุ่นในชุมชนไม่สนใจมองเห็นคุณค่าของการสืบสานการผลิตน้ำตาลมะพร้าวจากผู้สูงอายุ ทำให้แนวทางที่เกิดขึ้นไม่เป็นผลสำเร็จ อนาคตของภูมิปัญญาด้านการผลิตน้ำตาลมะพร้าวก็จะลดลงอาจจะไม่เหลือเลยเพราะไม่มีผู้สืบทอด ดังนั้นความสำคัญของแนวทางการสืบสานคุณค่าจากภูมิปัญญาด้านการผลิตน้ำตาลมะพร้าวของผู้สูงอายุเพื่อนำไปเป็นแนวทางการสืบสานคุณค่าภูมิปัญญาของคนรุ่นหลังไม่ให้หมดไปจะได้แนวทางที่นำไปพัฒนาให้มีการสืบสานการผลิตน้ำตาลมะพร้าวและเป็นการสานความสัมพันธ์ของผู้สูงอายุกับวัยรุ่นให้มีความสัมพันธ์ร่วมกัน

คำสำคัญ : น้ำตาลมะพร้าว, ภูมิปัญญาท้องถิ่น, การสืบสาน

Abstract

This research had the objective of this research was to continue to studied the qualitative elements of traditional knowledge of elders and to studied the heritage valued of the wisdom of the elders in the production of coconut sugar Amphawa . Used action research with qualitative research. Theoretic interpretation of the data centers. The studied indicated that The heritage valued of the wisdom of the elders in the production of coconut sugar Amphawa. Samut Songkhram The actual guidelines but did not succeed. The teens in the community to got involved and pay attention. Teen in Amphawa now turned his attention to worked outside more. Technology and the environment, to contributed to youth in the community did not care to saw the valued of continuing to produce sugar from coconut elderly. The guidelines made up a successful outcome. The wisdom of the coconut sugar production will decrease might not rest yet. Because no successor. Because no successor Hence the importance of the heritage value of the intellectual production of coconut sugar seniors to guide the continuing value the wisdom of generations not to go away. The guidelines will be developed to continue producing sugar, coconut and builds relationships of older adults to teens to have a relationship together.

Keywords: coconut sugar, traditional knowledge, continuation

*ผู้นิพนธ์ประสานงาน chompoo2351.nn@gmail.com

1. บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมที่ประกอบไปด้วยประชากรที่หลายเชื้อชาติ วัฒนธรรมและศาสนา มาอยู่รวมกัน ซึ่งด้วยความหลากหลายที่กล่าวมานี้เอง ทำให้แต่ละกลุ่มเชื้อชาติ วัฒนธรรมและศาสนามีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงปัจจุบันก็ยังคงแสดงให้เห็นถึงความเด่นชัดในเรื่องของความแตกต่างดังกล่าว (สำราญ ผลดี 2558) ถึงแม้ว่าจะมีเทคโนโลยีหรือความทันสมัยต่างๆเข้ามา แต่ในส่วนของเชื้อชาติ วัฒนธรรมและศาสนา ที่เป็นแนวทางปฏิบัติ ก็ยังคงความแตกต่างกันอยู่อย่างชัดเจน โดยที่เห็นได้เด่นชัดก็คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของแต่ละกลุ่มเชื้อชาติที่ยังคงยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษมาจนถึงยุคปัจจุบันถึงแม้ว่าจะเหลือน้อยแล้วก็ตามแต่ก็ยังมีเยาวชนรุ่นหลังบางส่วนที่ยังคงสืบทอดมา (ชานนท์ วิสุทธิ์ชานนท์ 2558)

ประเทศไทยยังเป็นประเทศที่มีทรัพยากรทางภูมิปัญญามากมาย ทรัพยากรที่ว่านี้มีหลายประเภทเกิดขึ้นมากมาย อาทิเช่น ทรัพยากรทางภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรทางโบราณคดี เป็นต้น และที่สำคัญทรัพยากรแต่ละประเภทล้วนมีความหมาย มีคุณค่าในตัวของมันเองทั้งสิ้น ในการสะท้อนภาพต่างๆของมนุษย์ เพราะมนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้นมา และมีคุณค่าต่อสังคมที่ต้องการทรัพยากรนั้นๆ (พัชรี สาทิวินัยและคณะอื่น ๆ 2547) ดังนั้นประเทศไทยจึงมีชื่อเสียงด้านนี้เป็นอย่างมาก แต่ในปัจจุบันทรัพยากรทางภูมิปัญญาเหล่านี้เริ่มลดหายไปเนื่องจากคนรุ่นใหม่หันไปใส่ใจวัฒนธรรมหรือภูมิปัญญาของชาติอื่นมากยิ่งขึ้น (รายงานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย 2552)

ภูมิปัญญาเป็นองค์ความรู้ที่มีคุณค่าและความดีงามที่จรโลงชีวิตและวิถีชุมชนให้อยู่ร่วมกับธรรมชาติและสภาพแวดล้อมได้อย่างกลมกลืนและสมดุล ภูมิปัญญาเป็นพื้นฐานการประกอบอาชีพและเป็นรากฐานการพัฒนาเพื่อการพึ่งพาตนเอง การพัฒนาเพื่อพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เกิดพัฒนาให้คนทุกยุคทุกสมัยได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักพัฒนาเกษตรกร 2548) ภูมิปัญญาได้ลึกลงไปสู่ชุมชนจนเกิดเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดจากความรู้ ความสามารถ การดำรงชีวิตและประสบการณ์ของคนในท้องถิ่นซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย ในสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมากจากอิทธิพลและสภาพแวดล้อมต่างๆ ความรู้จำนวนมากได้สูญหายไปเพราะไม่มีการปฏิบัติสืบทอด การทำมาหากินเพื่อยังชีพไปเป็นการผลิตเพื่อการขาย ผู้คนต้องการเงินเพื่อซื้อเครื่องบริโภคต่าง ๆ ทำให้สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป ผลผลิตจากปากก็หมด ทำให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นถดถอยไปในที่สุด (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 2553)

ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการแบ่งตามลักษณะของปัจจัยสี่ คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการแต่งกาย(เครื่องนุ่งห่ม) ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านที่อยู่อาศัย(ที่อยู่อาศัย) ภูมิปัญญาด้านสุขภาพอนามัย(ยารักษาโรค) และภูมิปัญญาด้านอาหารเครื่องดื่ม (อาหาร) (ชานนท์ 2552) ภูมิปัญญาการผลิตน้ำตาลมะพร้าวจึงนับเป็นหนึ่งในภูมิปัญญาด้านอาหารเครื่องดื่ม เนื่องจาก น้ำตาล เป็นอาหารประเภทหนึ่ง ที่ร่างกายขาดไม่ได้และร่างกายของคนเราต้องการแต่น้ำตาลธรรมชาติที่บริสุทธิ์เท่านั้น หากร่างกายสะสมน้ำตาลไม่บริสุทธิ์บ่อยๆจะก่อให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บตามมาหลายชนิด ดังนั้นในการผลิตน้ำตาลมะพร้าวบริสุทธิ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงเป็นแหล่งผลิตน้ำตาลที่สำคัญเป็นอย่างมากต่อการดำรงชีวิต (วีระ เทพภรณ์และคณะ 2552)

การทำน้ำตาลมะพร้าวสันนิษฐานว่าเป็นอาชีพที่เกิดจากภูมิปัญญาของบรรพบุรุษในพื้นที่เมืองแม่กลอง และอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นชนกลุ่มหนึ่งที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานใกล้ปากอ่าวบริเวณลุ่มแม่น้ำ แม่กลอง เมื่อประมาณ 200 ปีมาแล้ว เมืองแม่กลองเป็นพื้นที่ที่มีการปลูกมะพร้าวมากและมีการทำน้ำตาลมะพร้าวในบริเวณเขตพื้นที่ที่เรียกว่า บางนางจัน และบางขันแตก ปัจจุบันคือ ตำบลท้ายหาด และตำบลบางขันแตก ทั้งสองพื้นที่เป็นที่อยู่ของกลุ่มชาวจีน ชาวมอญ ชาวมุสลิม และกลุ่มคนไทยที่มาตั้งหลักแหล่งทำกินดั้งเดิม เมื่อได้ศึกษาถึงประวัติ แหล่งที่อยู่ และการประกอบอาชีพแล้วสันนิษฐานได้ว่า การทำน้ำตาลมะพร้าว น่าจะเป็นภูมิปัญญาของชาวไทยเชื้อสายมอญ ที่มาตั้งรกรากอยู่ในบริเวณเขตพื้นที่ทั้งสอง ก่อนที่ความรู้เรื่องการทำน้ำตาลมะพร้าวจะแพร่ขยายออกไปสู่ชาวไทยเชื้อสายอื่น (มูลนิธิชัยพัฒนา 2556) แต่เนื่องจากมีความเจริญมากขึ้น ทำให้รุ่นลูก หลาน และคนรุ่นหลังเปลี่ยนอาชีพไปประกอบอาชีพอื่นที่มีความสะดวกสบายมากกว่า เหนื่อยน้อยกว่า ไม่มีความเสี่ยงสูงอย่างการประกอบอาชีพการทำน้ำตาลจึงเหลือแต่

เพียงคนรุ่นเก่าที่ยังคงทำอยู่ ซึ่งบางคนก็เลิกทำอาชีพนี้ไปส่งผลให้การทำน้ำตาลมะพร้าวเลือนหายไปตามกาลเวลาและอาจจะหายไป
ที่สุด (อัมพวรรณ โสภณธรรมมารักษ์ 2558)

จากสถานการณ์ดังกล่าวทำให้คณะผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำน้ำตาลมะพร้าวที่กำลังจะเลือนหายไปจากปัจจุบันเนื่องจากแม่แต่เพียงผู้สูงอายุที่สืบทอด ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวทางการสืบสานคุณค่าจากภูมิปัญญาด้านการผลิตน้ำตาลมะพร้าวจากผู้สูงอายุในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อให้คนรุ่นหลังได้สืบทอดและเห็นคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำน้ำตาลมะพร้าวจากผู้สูงอายุในชุมชนและเพื่อให้สามารถพัฒนาการทำน้ำตาลให้เป็นอาชีพที่มั่นคงต่อผู้สูงอายุและบุคคลในชุมชน

2. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาการสืบสานองค์ประกอบเชิงคุณภาพของภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้สูงอายุ
- 2) เพื่อศึกษาแนวทางการสืบสานคุณค่าจากภูมิปัญญาไทยการผลิตน้ำตาลมะพร้าวของผู้สูงอายุในอำเภออัมพวา

3. คำถามงานวิจัย

1. แนวทางการสืบสานคุณค่าจากภูมิปัญญาไทยในการผลิตน้ำตาลมะพร้าวมีความสำคัญอย่างไรกับผู้สูงอายุ
2. ผู้สูงอายุมีแนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาอย่างไร
3. อนาคตของการสืบสานคุณค่าภูมิปัญญาไทยในการผลิตน้ำตาลมะพร้าวของผู้สูงอายุ

4. ขอบเขตการวิจัย

การศึกษา “แนวทางการสืบสานคุณค่าจากภูมิปัญญาการผลิตน้ำตาลมะพร้าวของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรสงคราม” มีขอบเขตการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาการสืบทอดภูมิปัญญาการผลิตน้ำตาลมะพร้าวจากผู้สูงอายุ อำเภออัมพวา ศึกษาการถ่ายทอดการผลิตน้ำตาลมะพร้าวจากผู้สูงอายุในชุมชน แนวทางกระบวนการการสืบสานคุณค่าภูมิปัญญาไทยในการผลิตน้ำตาลมะพร้าวจากผู้สูงอายุ โดยการศึกษารวบรวมจากผู้สูงอายุในชุมชน อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้วยวิธีการสอบถามสัมภาษณ์เก็บข้อมูลและเอกสารอย่างละเอียด

2. ขอบเขตการศึกษาประชากร (ผู้ให้ข้อมูล)

ผู้ให้ข้อมูลหลักของวิจัยครั้งนี้คือ ผู้สูงอายุในชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีอาชีพผลิตน้ำตาลมะพร้าว

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ ชุมชนที่มีผู้สูงอายุผลิตน้ำตาลมะพร้าวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาและรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ จนถึง พฤษภาคม 2560

5. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของ Nadler & Wiggs (1989) เป็นการพัฒนาเพื่อเพิ่มทักษะ ความรู้ ความสามารถ การปรับบุคลิกภาพและการคิดริเริ่ม ผ่านกระบวนการของการศึกษา การฝึกอบรมและการพัฒนา (ชลชาติ พุโธและ วิไลวรรณ วรคามิน 2550)

ทฤษฎีการพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ (Bruner) เป็นการเรียนรู้ที่มีกระบวนการการเรียนรู้จากความรู้ที่ถูกสร้างหรือหล่อหลอมจากประสบการณ์จริง เรียนรู้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง เรียนรู้จากบทบาทและเรียนรู้โดยการให้ผู้เรียนรู้สร้างจากความหมายในแง่ต่าง ๆ (ปรารภนา ชนะศักดิ์ 2556)

ทฤษฎีเทคนิคโอดีฟายจากโทมัส ที แมคมิลแลน (Thomas T. Macmillan) ได้เสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยตามเทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) พบว่า หากมีผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป อัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อน (Error) จะมีน้อยมากและจะเริ่มคงที่คือ 0.02 (บุญมี พันธุ์ไทย 2552)

6. วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้วิจัยจะจงเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักจากส่วนของผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับและสามารถให้ข้อมูลได้ดีที่สุดและลึกที่สุดเพื่อรวบรวมข้อมูลจากการสนทนาทั้งจากการสนทนาแบบรายบุคคลโดยผู้เข้าร่วมสนทนาและผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก มาจากผู้ให้ข้อมูลหลัก มีจำนวน 17 คน ซึ่งมีจุดอิมตัวตรงตามเทคนิคเดลฟายของโทมัส ที แมคมิลแลน (Thomas T. Macmillan, 1971) (บุญมี พันธุ์ไทย) หากมีผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป อัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อน (Error) จะมีน้อยมากและจะเริ่มคงที่คือ 0.02 ดังนี้

1. ออร์คิดฟาร์ม เตาดาล ผู้ผลิตน้ำตาลมะพร้าว 2 คน
2. เตาดาลทิว ผู้ผลิตน้ำตาลมะพร้าว 3 คน
3. บ้านเตาไทยเดิม ผู้ผลิตน้ำตาลมะพร้าว 3 คน
4. เตาดาล โครงการอัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์ ผู้ผลิตน้ำตาลมะพร้าว 4 คน
5. เตาดาล Sugar Daddy ผู้ผลิตน้ำตาลมะพร้าว 1 คน
6. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ผู้ผลิตน้ำตาลมะพร้าว 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย สมุดบันทึกข้อมูลในภาคสนาม แนวคำถามในการสนทนา เครื่องบันทึกเสียง และตัวผู้วิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจาก วิทยานิพนธ์ หนังสือ วารสาร และบทสัมภาษณ์ รวมถึงการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้แก่ ห้องสมุด ระบบสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง และรายละเอียดของจากหน่วยงานต่างๆ
2. ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้สูงอายุที่ผลิตน้ำตาลมะพร้าวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ในการวิจัยคุณภาพครั้งนี้ใช้วิธีตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้านเทคนิคสามเส้า (Triangulation Technique) ดังนี้

1. การตรวจสอบด้านข้อมูล (Data Triangulation) ตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งต่างๆ นั้นมีความเหมือนกันหรือไม่ซึ่งถ้าทุกแหล่งข้อมูลพบว่าได้ข้อมูลค้นพบที่เหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลของผู้วิจัยได้มาด้วยความถูกต้อง
2. การตรวจสอบด้านวิจัย (Investigator Triangulation) ตรวจสอบจากผู้วิจัยหรือผู้เก็บข้อมูลต่างค้นพบกันว่าได้ค้นพบที่เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งถ้าผู้วิจัยหรือผู้เก็บข้อมูลทุกคนพบว่าข้อมูลค้นพบที่ได้นั้นมีความเหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลของผู้วิจัยได้มาด้วยความถูกต้อง

3.การตรวจสอบทฤษฎี (Theory Triangulation) ตรวจสอบว่าสามารถใช้แนวคิด ทฤษฎีต่างไปจากเดิม ดูข้อมูลว่าแตกต่าง มากน้อยเพียงใด ซึ่งอาจทำได้ง่ายกว่าถ้ายังอยู่ในระดับสมมติฐานชั่วคราว (Working Hypothesis) และแนวคิดขณะทำการสรุป เหตุการณ์แต่ละอย่าง

4.การตรวจสอบด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ กัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น ใช้การสังเกตควบคู่กับการสอบถาม พร้อมกันนั้น ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งเอกสารหรือการ ชักถามผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หรือชักถามผู้ให้ข้อมูลหลังจากสรุปผลการศึกษา เพื่อความแน่นอนว่าข้อสรุปนั้นเที่ยงตรงตามความจริงหรือไม่

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเรื่อง แนวทางการสืบสานคุณค่าจากภูมิปัญญาด้านการทำน้ำตาลมะพร้าวจากผู้สูงอายุในอำเภอมัทพวา จังหวัด สมุทรสงคราม ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพในรูปแบบของการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยผู้วิจัยนำข้อมูลมา เรียบเรียง วิเคราะห์ และพรรณนา เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลหลักจากการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลหลักแล้ว จากนั้นจึงนำข้อมูลมาเรียบเรียง วิเคราะห์ เพื่อหาข้อสรุปที่ชัดเจนและถูกต้อง

7.ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง แนวทางการสืบสานคุณค่าจากภูมิปัญญาด้านการทำน้ำตาลมะพร้าวจากผู้สูงอายุในอำเภอมัทพวา จังหวัด สมุทรสงคราม ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาการสืบสานองค์ประกอบเชิงคุณภาพของภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้สูงอายุและเพื่อ ศึกษาแนวทางการสืบสานคุณค่าจากภูมิปัญญาการผลิตน้ำตาลมะพร้าวของผู้สูงอายุใน อำเภอมัทพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่ง การศึกษาดังกล่าวเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์รายบุคคล มีลักษณะพูดคุยเพื่อสอบถามแนวคิด ความคิดเห็นต่างๆ ของ ผู้ให้สัมภาษณ์ โดยสนทนาถึงการสืบทอดการผลิตน้ำตาลมะพร้าว วิธีการเผยแพร่การผลิตน้ำตาลมะพร้าวให้กับบุคคลรุ่นหลัง ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการถ่ายทอดคุณค่าของการผลิตน้ำตาลมะพร้าว การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและอนาคตของการสืบสาน ภูมิปัญญาการผลิตน้ำตาลมะพร้าว ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวทางการสืบสานภูมิปัญญาไทย และแนวความคิดคุณค่าของภูมิปัญญาไทย เพื่อเป็น แนวทางในการศึกษางานวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเก็บข้อมูลโดยวิธีการศึกษาจากบทความ การสังเกต และการรวบรวมข้อมูลจากหนังสือต่างๆ ประกอบกับการ ใช้วิธีการสัมภาษณ์รายบุคคลกับผู้สูงอายุที่ทำการผลิตน้ำตาลมะพร้าว โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 17 คน มีผู้สูงอายุจากออร์คิดฟาร์ม เตาดาล ผู้ผลิตน้ำตาลมะพร้าว 2 คน เตาดาลทวี ผู้ผลิตน้ำตาลมะพร้าว 3 คน บ้านเตาไทยเดิม ผู้ผลิตน้ำตาลมะพร้าว 3 คน เตาดาล โครงการ อัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์ ผู้ผลิตน้ำตาลมะพร้าว 4 คน เตาดาล Sugar Daddy ผู้ผลิตน้ำตาลมะพร้าว 1 คน และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ผู้ผลิตน้ำตาลมะพร้าว 4 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วย สมุดบันทึกการสนทนา แนวคำถามในการวิจัย เครื่อง บันทึกลายเสียง และตัวผู้วิจัย อีกทั้งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการถอดเทปการสนทนาแบบคำต่อคำอย่างละเอียดและเรียบเรียงเป็นบทสนทนา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความหมาย จากนั้นนำคำตอบมาเชื่อมโยงให้อยู่ในประเด็นเดียวกับแนวทางการสืบสานคุณค่าจากภูมิปัญญา ด้านการทำน้ำตาลมะพร้าวจากผู้สูงอายุในอำเภอมัทพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ในการศึกษาแนวทางการสืบสานคุณค่าจากภูมิปัญญาด้านการทำน้ำตาลมะพร้าวจากผู้สูงอายุในอำเภอมัทพวา จังหวัด สมุทรสงคราม ผู้วิจัยได้ข้อสรุปจากการสัมภาษณ์ตรงตามการตั้งคำถามงานวิจัยดังนี้

1.แนวทางการสืบสานคุณค่าจากภูมิปัญญาไทยในการผลิตน้ำตาลมะพร้าวมีความสำคัญอย่างไรกับผู้สูงอายุ ซึ่งจากการ สัมภาษณ์ของนางจรรยา เจือไทย ซึ่งเป็นผู้ใหญ่กลุ่มแม่บ้านเกษตร ได้กล่าวถึงความสำคัญของการผลิตน้ำตาลมะพร้าวกับผู้สูงอายุไว้ว่า การผลิตน้ำตาลมะพร้าวในอำเภอมัทพวา “มีความสำคัญกับผู้สูงอายุเป็นอย่างมากเนื่องจากการผลิตน้ำตาลมะพร้าวอยู่กับคนอัมพวา มาอย่างยาวนานเป็นอาชีพที่มีติดตัวมาตั้งแต่เกิดเลยก็ว่าได้” และจากการสัมภาษณ์ของนางอนิตยา คงวิจิตร เจ้าของบ้านเตาไทยเดิม ได้กล่าวว่า “ผู้สูงอายุมีความผูกพันและเห็นความสำคัญของการผลิตน้ำตาลมะพร้าวเป็นอย่างมาก อย่างแม่สามีของป้าได้นำการผลิต น้ำตาลมะพร้าวมาเป็นอาชีพหลักให้กับครอบครัว” นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ของนายปรีชา เจียบบหนู เจ้าของเตาดาล Sugar

Daddy กล่าวว่า “ความสำคัญของการผลิตน้ำตาลมะพร้าวเห็นได้อย่างชัดเจนว่ามีความสำคัญต่อผู้สูงอายุเป็นอย่างมากเพราะมีการสืบทอดมาตั้งแต่สมัยรุ่นปู่ย่าสืบทอดกันเรื่อยมาจนถึงรุ่นปัจจุบัน ซึ่งลุงก็ได้สืบทอดมาจากพ่อกับแม่ และได้เห็นความสำคัญของการผลิตน้ำตาลมะพร้าวเป็นอย่างมาก ไม่ใช่แค่ทำให้มีอาชีพแต่ยังเป็นการรักษามรดกของพ่อแม่ของลุง” จากการสัมภาษณ์ที่ได้กล่าวมานั้นสรุปได้ว่าการมีแนวทางในการสืบสานคุณค่าจากภูมิปัญญาไทยในการผลิตน้ำตาลมะพร้าวมีความสำคัญต่อผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้สูงอายุใช้การผลิตน้ำตาลมะพร้าวเป็นอาชีพและเป็นการรักษาภูมิปัญญาไว้ให้ลูกหลานได้เรียนรู้ นอกจากนี้ยังเป็นการรักษาคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ไม่เลือนหายไปพร้อมกับผู้สูงอายุ

ภาพที่ 1 ภาพนี้เป็นภาพที่ผู้สูงอายุกำลังหยอดน้ำตาลมะพร้าว เตาดาวี

ภาพที่ 2 เป็นการเคี้ยวน้ำตาลมะพร้าว จากเตาดาล ออร์คิดฟาร์ม

2. ผู้สูงอายุมีแนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาอย่างไร จากการสัมภาษณ์ของนายจำลอง เอี่ยมสะอาด เจ้าหน้าที่เตาดาล โครงการอัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์ ได้กล่าวว่า “มีการถ่ายทอดโดยการตั้งศูนย์การเรียนรู้การทำเตาดาล ซึ่งอย่างที่หนุ่มาคูนี้เป็นโครงการของสมเด็จพระเทพฯที่ท่านได้ตั้งโครงการนี้ขึ้นมาเพื่อให้คนในชุมชนและคนนอกพื้นที่ได้มาเรียนรู้การถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตน้ำตาลมะพร้าว และเป็นการส่งเสริมให้วัยรุ่นได้เรียนรู้คุณค่าจากการสืบทอดน้ำตาลมะพร้าวจากผู้สูงอายุ” และจากการสัมภาษณ์ของนางฐานิดา สีเหลือง พนักงานบ้านเตาไทยเดิม กล่าวว่า “การถ่ายทอดที่เกิดขึ้นในปัจจุบันส่วนใหญ่เกิดจากผู้สูงอายุถ่ายทอดกับคนในครอบครัว จากปู่สู่น้ามาสู่ลูก โดยผ่านวิธีการดำเนินชีวิตไปยังการประกอบอาชีพในครอบครัว” การสัมภาษณ์ของนายบรรเลง ยิ้มบุญณะ พนักงาน ออร์คิดฟาร์ม เตาดาล ยังกล่าวไว้ว่า “ปัจจุบันมีแต่ผู้สูงอายุที่ถ่ายทอดจึงต้องมีกระบวนการในการถ่ายทอดที่มีแนวทางโดยการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ตามตำบลต่างๆในอำเภอในคนในชุมชนหรือคนนอกพื้นที่ได้มาเรียนรู้ หน้าที่ของเราได้มีการถ่ายทอดไปยังบุคคลอื่นๆที่เขาสนใจศึกษาตลอดเวลา” จากบทสัมภาษณ์ข้างต้นจึงสรุปได้ว่าผู้สูงอายุได้มีแนวทางในการสืบทอดภูมิปัญญาโดยการร่วมกลุ่มกันจัดตั้งในมีศูนย์การเรียนรู้เพื่อให้คนในชุมชนหรือคนนอกพื้นที่ได้มาศึกษาการถ่ายทอดภูมิปัญญาการผลิตน้ำตาลมะพร้าวและมีการถ่ายทอดในครอบครัวจากรุ่นสู่รุ่น โดยผ่านกระบวนการการใช้ชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพการผลิตน้ำตาลมะพร้าวเป็นการถ่ายทอด

ภาพที่ 3 ผู้สัมภาษณ์ได้ลองหยอดน้ำตาลจาก ออร์คิดฟาร์ม เตาดาล

ภาพที่ 4 เป็นภาพของต้นมะพร้าวที่เข้ามาทำน้ำตาลมะพร้าว

3.อนาคตของการสืบสานคุณค่าภูมิปัญญาไทยในการผลิตน้ำตาลมะพร้าวของสูงอายุ จากการสัมภาษณ์ของนายปรีชา เจียบหนู เจ้าของเตาดาล Sugar Daddy กล่าวว่า “อนาคตของภูมิปัญญาการผลิตน้ำตาลมะพร้าวจะลดลงอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากปัจจุบันไม่มีวัยรุ่นสนใจสืบทอดการผลิตน้ำตาลมะพร้าว เขาบอกกับลุงกันว่า การผลิตน้ำตาลมะพร้าวมีขั้นตอนที่ยุ่งยาก การป็นต้นมะพร้าวก็ลำบาก รายได้ก็น้อยไม่เพียงพอ เขาเลยไปทำงานในโรงงานกันหมด” นายธนัชชัย ศาสตรภูมิ พนักงานเตาดาลทวิ ได้กล่าวว่า “อนาคตของน้ำตาลมะพร้าวข้างหน้าก็จะหลงแต่การผลิตน้ำตาลปลอม คนรุ่นหลังหันหลังให้กับภูมิปัญญานี้กันแล้ว เขามองว่ามันลำบากไม่เหมือนการทำงานบริษัทหรอก” และนางอนิตยา คงวิจิตร ยังได้กล่าวไว้ว่า “หมดแล้วลูกเอ๋ย อนาคตของภูมิปัญญาการผลิตน้ำตาลมะพร้าวที่เป็นของแท้แบบดั้งเดิม อีกหน่อยพอลูกกินเข้าไปเน่ลูกก็จะเป็นเพียงน้ำตาลผสมเท่านั้นแหละลูก การสืบทอดมันไม่มีแล้ว มันลำบากไม่ทันใจคนสมัยนี้เขากันหรอกลูก” จากการสัมภาษณ์ข้างต้นพบว่าอนาคตของการสืบทอดน้ำตาลมะพร้าวจากผู้สูงอายุจะน้อยลงไป มีแต่ผู้สูงอายุเท่านั้นที่ยังผลิตน้ำตาลมะพร้าวอยู่ ซึ่งถ้าหมดคนรุ่นนี้ไปแล้วก็จะไม่มีการสืบทอดแบบดั้งเดิมอีก หากยังไม่มีวัยรุ่นมาสืบทอดและเห็นคุณค่าของการผลิตน้ำตาลมะพร้าว

ภาพที่ 5 ผู้วิจัยได้พูดคุยถึงอนาคตของภูมิปัญญาการสืบทอดน้ำตาลมะพร้าวกับนางอนิตยา คงวิจิตร เจ้าของบ้านเตาไทยเดิม

ภาพที่ 6 ภาพนี้แสดงให้เห็นถึงวิธีการทำน้ำตาลมะพร้าวจากผู้สูงอายุ บ้านเตาไทยเดิม

คณะผู้วิจัยได้ข้อสรุปจากการสัมภาษณ์งานวิจัยดังนี้

การผลิตน้ำตาลมะพร้าวมีการสืบทอดมาตั้งแต่สมัยรุ่นปู่ย่าสืบทอดกันเรื่อยมาจนถึงรุ่นปัจจุบันการสืบทอดของผู้สูงอายุ มีการสืบทอดสืบต่อกันมาอยู่ที่คนอายุช่วง 40 ปีขึ้นไป ปัจจุบันการทำน้ำตาลมะพร้าวแบบดั้งเดิมที่ใช้เตาตาลจึงน้อยลงจากเมื่อก่อนทุกบ้านที่เป็นสวนมะพร้าวจะมีเตาตาลทุกบ้าน หลงเหลือแต่ผู้สูงอายุที่ยังสนใจและผลิตน้ำตาลมะพร้าวแบบดั้งเดิม

วัยรุ่นในปัจจุบันไม่เห็นคุณค่าการสืบสานการผลิตน้ำตาลมะพร้าวจากผู้สูงอายุถ่ายทอด วัยรุ่นส่วนใหญ่คิดว่าการทำน้ำตาลมะพร้าวนั้นทำยาก รายได้น้อย ส่วนใหญ่มุ่งหวังไปที่โรงงานมากกว่าที่จะเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น จากปัญหาที่วัยรุ่นไม่เห็นคุณค่าการสืบสานการผลิตน้ำตาลมะพร้าวจากผู้สูงอายุถ่ายทอดมาแต่หันไปสนใจทำโรงงานอุตสาหกรรมส่งผลกระทบต่อผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุต้องอยู่บ้านเพียงลำพัง ทั้งเด็กเล็กๆให้อยู่กับผู้สูงอายุ ทำให้เกิดปัญหาหาในสังคมตามมาภายหลัง

ปัญหาในการสืบทอดการผลิตน้ำตาลมะพร้าวจากผู้สูงอายุพบว่าการผลิตน้ำตาลมะพร้าวนั้นมีขั้นตอนการทำน้ำตาลมะพร้าวยุ่งยาก ต้องใช้ความชำนาญ และใช้เวลาในการทำมา ต้นมะพร้าวมีลำต้นสูง ยากและเสี่ยงต่อการขึ้นไปปาดและเก็บน้ำตาลใส่ลูกหลานส่วนใหญ่ไม่มีความอดทน ไม่ให้ความสนใจในอาชีพการทำน้ำตาลมะพร้าว เนื่องจากเหนื่อยและยุ่งยาก มีต้นทุนการผลิตสูง เช่น ไม้พินราคาแพง ในพื้นที่ส่วนใหญ่จะมีเฉพาะคนสูงอายุ คนรุ่นใหม่ออกไปศึกษาและทำงานนอกพื้นที่ ไม่มีคนขึ้นต้นมะพร้าว คนเขี่ยน้ำตาลมีน้อย ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุด้วยวัยและสภาพร่างกายทำให้เกิดปัญหาทางสุขภาพ ค่าแรงต่ำ ชาวสวนมะพร้าวส่วนใหญ่จะขายน้ำตาลใส เพื่อทำน้ำตาลมะพร้าวพร้อมดื่ม เพราะขั้นตอนการทำไม่ยุ่งยากเหมือนกับการทำน้ำตาลมะพร้าว ทำให้ไม่มีวัตถุดิบในการทำน้ำตาลมะพร้าว ความทันสมัยของเทคโนโลยีเข้ามาทำให้การสืบทอดถดถอยลงไป ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ มีโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่และจังหวัดใกล้เคียง คนวัยแรงงานนิยมทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม โรงงานอุตสาหกรรมปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำลำคลอง ทำให้ผลผลิตตกต่ำและมีกระรอกทำลายผลผลิต เช่น กัดกินจั่นมะพร้าว กระบอกรองน้ำตาล

การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมีการจัดตั้งกลุ่มการผลิตน้ำตาลจากผู้สูงอายุเพื่อถ่ายทอดไปยังบุคคลรุ่นหลัง มีการแก้ไขปัญหาจากต้นต่อ อย่างเช่นหากต้นมะพร้าวสูง ก็จะมีการปลุกต้นมะพร้าวพันธ์เตี้ยเพื่อให้สามารถขึ้นต้นมะพร้าวได้อย่างปลอดภัย ลดอุบัติเหตุ ดึงวัยรุ่นเข้ามามีส่วนร่วมช่วยในการผลิตน้ำตาลมะพร้าวให้เพิ่มขึ้น ให้วัยรุ่นเห็นคุณค่าของการสืบสานการผลิตน้ำตาลมะพร้าวจากผู้สูงอายุ จะช่วยลดปัญหาของการมีแต่ผู้สูงอายุที่ผลิตน้ำตาลมะพร้าว

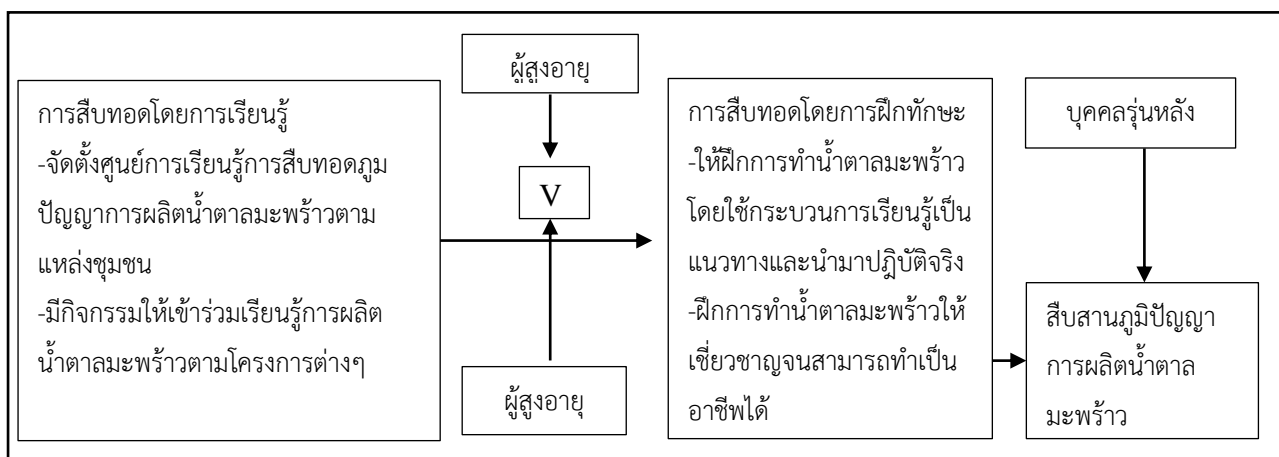
อนาคตของการสืบทอดน้ำตาลมะพร้าวจากผู้สูงอายุจะน้อยลงไป เนื่องจากไม่มีคนสืบทอดคนรุ่นหลังหันไปสนใจกับการไปทำงานนอกพื้นที่มากกว่า การสืบทอดการผลิตน้ำตาลมะพร้าวจึงไม่เกิดขึ้น ภูมิปัญญาการผลิตน้ำตาลมะพร้าวก็เลือนหายไปเรื่อยๆตามกาลเวลาเหลือเพียงแต่การผลิตน้ำตาลมะพร้าวที่เป็นน้ำตาลผสม และเนื่องจากสภาพแวดล้อมรอบตัว สภาพเศรษฐกิจ ทำให้การผลิตน้ำตาลมะพร้าวลดลง เพราะการผลิตน้ำตาลมะพร้าวยังต้องมีการพัฒนาให้เป็นมาตรฐานน้ำตาลที่ดีของคนไทย

8.สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง “แนวทางการสืบสานคุณค่าจากภูมิปัญญาการผลิตน้ำตาลมะพร้าวจากผู้สูงอายุในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าแนวทางการสืบสานคุณค่าจากภูมิปัญญาการทำน้ำตาลมะพร้าวจากผู้สูงอายุในอัมพวานั้นตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ว่าเพื่อศึกษาการสืบสานองค์ประกอบเชิงคุณภาพของภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้สูงอายุและเพื่อศึกษาแนวทางการสืบสานคุณค่าจากภูมิปัญญาไทยการผลิตน้ำตาลมะพร้าวของผู้สูงอายุในอำเภออัมพวา ซึ่งมีหลายประเด็นที่จะนำมา

อภิปรายเพื่อให้เกิดแนวทางการสืบสานภูมิปัญญาการผลิตน้ำตาลมะพร้าวได้อย่างมีกระบวนการ แนวทางการสืบสานภูมิปัญญาการผลิตน้ำตาลมะพร้าวได้มีกระบวนการการฝึกทักษะและอบรมให้วัยรุ่นได้มีทักษะของการผลิตน้ำตาลมะพร้าวในการสืบทอดภูมิปัญญาซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของ Nadler และ Wiggs (1989) ซึ่งมีการใช้การฝึกอบรม การให้การศึกษา และการพัฒนาในการพัฒนาบุคคลให้เป็นไปอย่างมีการบวนการ แนวทางการสืบสานคุณค่าจากภูมิปัญญาด้านการผลิตน้ำตาลมะพร้าวยังมีกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้ในการถ่ายทอดไปยังวัยรุ่น กระบวนการการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของบรูเนอร์ที่ใช้การเรียนรู้โดยความรู้ที่ถูกรสร้างหรือหล่อหลอมจากประสบการณ์ เป็นผู้เรียนรู้ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมความเป็นจริงตามที่แนวทางการสืบสานคุณค่าจากภูมิปัญญาด้านการผลิตน้ำตาลมะพร้าวจากผู้สูงอายุในอำเภออัมพวาได้จัดขึ้นแต่แนวทางเกิดขึ้นเพื่อให้บุคคลรุ่นหลังได้สืบสานแต่ยังประสบปัญหาในหลายๆด้านทำให้การถ่ายทอดภูมิปัญญาจากผู้สูงอายุสูงสู่วัยรุ่นไม่ประสบความสำเร็จซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโครงการสำรวจทำคานาตามหาน้ำตาลมะพร้าวขึ้นมา โดยเยาวชนตำบลท่าคา ภายใต้โครงการพลังเด็กและเยาวชนเพื่อการเรียนรู้ภูมิสังคมภาคตะวันตก ดำเนินงานโดยศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น สนับสนุนโดยมูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ซึ่งเห็นถึงปัญหาจากการสืบสานคุณค่าจากการผลิตน้ำตาลที่ปัจจุบันไม่มีการสืบสานคุณค่าการผลิตน้ำตาลมะพร้าว เนื่องจากความเจริญมากขึ้น ทำให้รุ่นลูกหลานและคนรุ่นหลังเปลี่ยนอาชีพไปประกอบอาชีพอื่นที่มีความสะดวกสบายมากกว่า เหนื่อยน้อยกว่า ไม่มีความเสี่ยงสูงอย่างการประกอบอาชีพการทำน้ำตาล จึงเหลือแต่เพียงคนรุ่นเก่าที่ยังคงทำอยู่ ซึ่งบางคนก็เลิกทำอาชีพนี้ไป ซึ่งประเด็นที่กล่าวมายังสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของกระบวนการเรียนรู้การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น การปั้นเครื่องปั้นดินเผา บ้านม่อนเขาแก้ว ตำบลพิชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ที่มีแนวคิดว่าเป็นปัญหาของการสืบทอดที่มีแต่ผู้สูงอายุ เนื่องจากขาดผู้ที่จะสืบทอดต่อไปเพราะเยาวชนรุ่นใหม่มีค่านิยม ใน การ ทำ งาน ที่เปลี่ยนแปลงจากในอดีต กล่าวคือ ในปัจจุบันคนวัยรุ่นหรือคนรุ่นใหม่ไม่นิยมทำงานในท้องถิ่นของตน ไม่สืบสานงานอาชีพของครอบครัวแต่กลับมีค่านิยมเข้าไปทำงานในตัวเมือง นอกจากนี้ยังมีทัศนคติว่า การทำงานในภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นอาชีพที่มีความลำบาก ไม่สบายเหมือนทำงานบริษัท เป็นอาชีพที่ได้ค่าตอบแทนน้อยและต้องใช้ความอดทนอย่างมาก รวมทั้งมีการศึกษาที่สูงขึ้น ไม่อยากทำงานในท้องถิ่น จึงไปหางานทำที่อื่น ทำให้เป็นที่น่าเสียดายที่ขาดผู้สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นนี้ต่อไป หลงเหลือเพียงแต่ผู้สูงอายุเท่านั้นที่ยังคงสืบทอดอยู่ อนาคตของภูมิปัญญาด้านการผลิตน้ำตาลมะพร้าวจึงจะลดลงไปจนอาจจะไม่หลงเหลือเลย

สรุปผลการวิจัยเรื่อง “แนวทางการสืบสานคุณค่าจากภูมิปัญญาด้านการทำน้ำตาลมะพร้าวจากผู้สูงอายุในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” พบว่าแนวทางการสืบสานคุณค่าภูมิปัญญาด้านการผลิตน้ำตาลมะพร้าวจากผู้สูงอายุมีแนวทางการสืบสานที่เกิดขึ้นจริงโดยกระบวนการฝึกทักษะและกระบวนการการเรียนรู้จากผู้สูงอายุไปสู่วัยรุ่นแต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จ มีเพียงส่วนน้อยที่ยังเล็งเห็นคุณค่าการสืบสานการผลิตน้ำตาลมะพร้าวจากผู้สูงอายุ ทำให้การสืบสานจากผู้สูงอายุต้องไปรับการพัฒนาและเร่งเห็นถึงความสำคัญในด้านนี้เพิ่มขึ้น จึงควรหาแนวทางในการสืบสานคุณค่าภูมิปัญญาด้านการผลิตน้ำตาลมะพร้าวต่อไป ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 7 แสดงถึงแนวทางการกระบวนการสืบสานภูมิปัญญาด้านการผลิตน้ำตาลมะพร้าวของผู้สูงอายุ

9. ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง“แนวทางการสืบสานคุณค่าจากภูมิปัญญาด้านการทำน้ำตาลมะพร้าวจากผู้สูงอายุในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” สามารถเสนอข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการสืบสานคุณค่าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตน้ำตาลมะพร้าวของผู้สูงอายุ

1.จากการวิเคราะห์แนวทางการสืบสานภูมิปัญญาด้านการผลิตน้ำตาลมะพร้าวพบว่า แนวทางที่ได้เกิดขึ้นเป็นแนวทางที่สามารถปฏิบัติได้จริงและสามารถทำให้วัยรุ่นเห็นถึงคุณค่าการผลิตน้ำตาลมะพร้าวที่ถ่ายทอดมาจากผู้สูงอายุ แต่แนวทางยังต้องการการพัฒนาและสนับสนุนจากฝ่ายต่างๆอีกมาก เพื่อให้แนวทางที่เกิดขึ้นประสบความสำเร็จ

2.ภูมิปัญญาท้องถิ่นการผลิตน้ำตาลมะพร้าวที่ผลิตโดยผู้สูงอายุจะต้องได้รับการพัฒนาให้มีความสำคัญต่อความต้องการของผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น เพื่อผลักดันให้การผลิตน้ำตาลมะพร้าวเป็นสินค้าที่มีความต้องการต่อผู้บริโภคจะส่งผลให้วัยรุ่นในชุมชนหันมาสืบสานภูมิปัญญาจากผู้สูงอายุ

3.ควรมีกิจกรรมต่างๆให้วัยรุ่นในชุมชนได้เข้าถึงการสืบทอดภูมิปัญญาการผลิตน้ำตาลมะพร้าวจากผู้สูงอายุ จัดทำกิจกรรมให้ได้เห็นถึงคุณค่าของการผลิตน้ำตาลมะพร้าว ส่งเสริมให้มีการเห็นถึงคุณค่าของผู้สูงอายุที่เป็นผู้สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ เพื่อให้ภูมิปัญญาอยู่

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาเรื่อง“แนวทางการสืบสานคุณค่าจากภูมิปัญญาด้านการผลิตน้ำตาลมะพร้าวจากผู้สูงอายุในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม”ได้รู้แนวทางในการสืบสานคุณค่าด้านการผลิตน้ำตาลมะพร้าวดังนั้นงานวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาแนวทางในการพัฒนาการผลิตน้ำตาลมะพร้าวให้เป็นความต้องการของผู้บริโภคเพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อยอดการพัฒนาน้ำตาลมะพร้าวให้เป็นจุดสูงสุดและควรศึกษาแนวทางในการขยายการผลิตน้ำตาลมะพร้าวให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น เพื่อขยายตลาดของน้ำตาลมะพร้าวให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

10.เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรกร.(2548). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: โครงการเกษตร สำนักพัฒนาเกษตรกร
- [2] ชลชาติ พุทธิและวิไลวรรณ วรคามิน. (2550).แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 20 พฤษภาคม 2560.เข้าถึงได้จาก<https://sites.google.com/site/hbcandt2016/naewkhid-laea-thvsdi-kar-phathnatrhapaykr-mnusy>.
- [3] ชานนท์ วิสุทธิ์ชานนท์. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาชาวบ้าน ในตำบลคลองแดน อำเภอรอบนอก จังหวัดสงขลา.[ออนไลน์].เข้าถึงเมื่อ 19 มีนาคม 2560.เข้าถึงได้จาก <http://graduate.hu.ac.th/thesis/mpa/Charnot.pdf>.
- [4] ธนากร สังเขป. (2552). เอกสารคำสอนรายวิชาวิถีชีวิตไทย. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- [5] มูลนิธิชัยพัฒนา. (2556). โครงการอัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์ จังหวัดสมุทรสงคราม.[ออนไลน์].เข้าถึงเมื่อ 20 มีนาคม 2560. เข้าถึงได้จาก [http:// chaipat.or.th/site_content/646-2011-03-17-02-59-57/555917-2556.html](http://chaipat.or.th/site_content/646-2011-03-17-02-59-57/555917-2556.html)
- [6] บุญมี พันธุ์ไทย. (2552).เทคนิคเดลฟาย.ภาควิชาการประเมินและการวิจัย.คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- [7] ปรรารถนา ชนะศักดิ์. (2556). ทฤษฎีการเรียนรู้. [ออนไลน์].เข้าถึงเมื่อ 20 พฤษภาคม 2560.เข้าถึงได้จาก <https://gotoknow.org/posts/514718>
- [8] พัชรี สาทิกบุตรและคนอื่นๆ. (2547). มรดกจากอดีต. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- [9] รายงานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย. (2552). ปัญหาภูมิปัญญาไทย. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 19 มีนาคม 2560. เข้าถึงได้จาก http://report-easy.blogspot.com/2009/07/blog-post_4792.html
- [10] วีระ เทพภรณ์และคณะ. (2552). โครงการอาหารปลอดภัย ชุดตำราภูมิปัญญาชาวบ้าน น้ำตาลมะพร้าว บริสุทธิ์. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
- [11] สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2553). ภูมิปัญญาไทย. กรุงเทพฯ: โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2516 – 2553.
- [12] สำราญ ผลดี. (2558). เอกสารประกอบรายวิชา ศิลปวัฒนธรรม. สาขาวิชาการจัดการ, มหาวิทยาลัยธนบุรี
- [13] อัมพวรรณ โสภณธรรมมารักษ์. (2558). ชูอัตลักษณ์ท่าคา สืบสานน้ำมะพร้าว. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 19 มีนาคม 2560. เข้าถึงได้จาก <http://thaihealth.or.th./Content/29898-ชูอัตลักษณ์ท่าคา%สืบสานน้ำตาลมะพร้าว.html>.
- [14] Beauchamp, G.A. (1991). Curriculum theory (4 thed). Itasca, Illis; Fe Peacock.
- [15] Beast, J.W., & V.K. (1993). Research in education (7 th ed.). Boston; Allyn and Bacon
- [16] Douglass, Malcolm. (1997). Social studies; Folk Theory to Practice in Elementary Philadelphia: J.B.Lippincott.
- [17] Gboyaga, B. (1997). Libraries and cultural heritage in Africa. IFLA Journal, 4(24), 228-231.
- [18] Lady Journey A Touch of Thainess. (2016). Female Traveler. n.p.